ข่าวระบาดใน/ต่างประเทศ

สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ (Outbreak Verification Summary)

เทวพร จานนอก, นันทพร กลิ่นจันทร์, ณัฏฐิภรณ์ เทพวิไล, กัญญารัตน์ พึ่งประยูร, เจิดสุดา กาญจนสุวรรณ, ปาจารีย์ อักษรนิตย์, ฉันท์ชนก อินทร์ศรี, ธนาวดี ตันติทวีวัฒน์
ทีมตระหนักรู้ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 16 ระหว่างวันที่ 16-22 เมษายน 2560 ทีมตระหนักรู้ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ A เสียชีวิต 2 เหตุการณ์ ดังนี้

เหตุการณ์ที่ 1 จังหวัดสงขลา เพศหญิงอายุ 59 ปี เดินทางไปประกอบพิธีอุมเราะห์ ประเทศซาอุดิอาระเบีย ตั้งแต่วันที่ 1-18 เมษายน 2560 เริ่มป่วยวันที่ 12 เมษายน 2560 ด้วยอาการไข้หนาวสั่น หายใจลำบาก อ่อนเพลีย เบื่ออาหาร รักษาตนเองโดยซื้อยาจากร้านขายยาในประเทศซาอุดิอาระเบียอาการไม่ทุเลายังมีอาการอ่อนเพลีย ในขณะที่ท่องเที่ยวอยู่ในประเทศซาอุดิอาระเบียไม่ได้ลงจากรถเนื่องจากมีอาการเหนื่อย และเดินทางกลับกลับประเทศไทยในวันที่ 18 เมษายน 2560 เสียชีวิตที่ท่าอากาศยานนานาชาติหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ขณะออกมานอกอาคารของท่าอากาศยาน โรงพยาบาลชุมชนในพื้นที่มารับศพ ตรวจพบ infiltration ในปอดทั้งสองข้างจากการเอกซเรย์ปอด และเก็บตัวอย่าง Nasopharyngeal swab และ Throat swab พบเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A/H1N1 2009 ศพถูกนำกลับไปทำพิธีทางศาสนาช่วงเย็นของวันเดียวกันที่จังหวัดปัตตานี

สิ่งที่ได้ดำเนินการ มีการค้นหาผู้สัมผัสใกล้ชิดและผู้ป่วยเพิ่มเติม ซึ่งผู้ที่เดินทางไปประกอบพิธีอุมเราะห์มีทั้งหมด 19 ราย (รวมผู้เสียชีวิต) พบผู้ป่วย 1 ราย เพศหญิงอายุ 55 ปี เป็นญาติผู้เสียชีวิตและนอนห้องพักเดียวกันขณะอยู่ในประเทศซาอุดิอาระเบีย เริ่มป่วยประมาณ 10 วัน ด้วยอาการไข้ อ่อนเพลีย ไอ เจ็บคอ มีน้ำมูกใส มีเสมหะ โรงพยาบาลชุมชนในพื้นที่ได้ทำการรักษา เอกซเรย์ปอด ให้ผู้ป่วยเข้าพักรักษาตัวในห้องแยกความดันลบที่ตึกผู้ป่วยใน เก็บตัวอย่าง Nasopharyngeal swab และ Throat swab ส่งตรวจที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 12 สงขลา พบเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A แนะนำการป้องกันการติดเชื้อในการอาบน้ำศพโดยใช้ถุงมือและหน้ากากอนามัยป้องกันการติดเชื้อสำหรับผู้อาบน้ำศพ ให้เจ้าหน้าที่และอาสาสมัครสาธารณสุขเฝ้าระวังติดตามผู้สัมผัสทุกวันเป็นระยะเวลา 14 วัน แนะนำญาติและผู้สัมผัสทุกคนเรื่องการปฏิบัติตัว การป้องกันการติดเชื้อไข้หวัดใหญ่ กินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือ และสวมหน้ากากอนามัย หลีกเลี่ยงการคลุกคลีกับเพื่อนบ้านเป็นระยะเวลา 14 วัน

เหตุการณ์ที่ 2 จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ป่วยชาวไต้หวันเพศชายอายุ 60 ปี มีประวัติโรคประจำตัวเป็นโรคหัวใจและความดันโลหิตสูง เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยได้ประมาณ 5 วัน เริ่มป่วยวันที่ 12 เมษายน 2560 ด้วยอาการเหนื่อยหอบ ขณะกำลังจะเดินทางกลับประเทศ จึงเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ 14 เมษายน 2560 ตรวจพบปอดอักเสบทั้งสองข้างจากการเอกซเรย์ปอด แพทย์วินิจฉัย Acute pneumonia with respiratory failure ได้รับการใส่ท่อช่วยหายใจ ยาต้านไวรัส และเก็บตัวอย่าง Secretion suction ผลการตรวจด้วยวิธี PCR พบเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่ชนิด A ผู้ป่วยอาการไม่ดีขึ้น เสียชีวิตวันที่ 16 เมษายน 2560 ไม่สามารถซักประวัติผู้สัมผัสได้ เนื่องจากญาติได้เดินทางกลับไปประเทศไต้หวัน

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (SAT) มีดังนี้ 1. ควรเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงต่ออาการรุนแรงที่อาจนำไปสู่การเสียชีวิตได้ เช่น ผู้สูงอายุ ผู้ป่วยเรื้อรัง 2. สร้างความตระหนักให้กับประชาชนในการสังเกตอาการดังนี้ น้ำมูกไหล ไอ เจ็บคอ มีไข้สูง ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย ปวดเมื่อยตามตัว และโดยเฉพาะอาการปอดบวมที่จะนำไปสู่อาการรุนแรงได้ให้รีบไปพบแพทย์โดยเร็ว

2. โรคหัด 2 ราย จังหวัดกระบี่

ผู้ป่วยรายแรก เพศชายอายุ 24 ปี เริ่มป่วยวันที่ 5 เมษายน 2560 เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลวันที่ 10 เมษายน 2560 ด้วยอาการไข้ หนาวสั่น ไอ เจ็บคอ มีผื่นแดงทั่วตัว เริ่มมีผื่นที่แขน ลำตัว ใบหน้า และขาหนีบ แพทย์วินิจฉัยสงสัยไข้เลือดออก และแพ้ยา *รายที่ 2* เพศชายอายุ 26 ปี เริ่มป่วยวันที่ 9 เมษายน 2560 เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลวันที่ 11 เมษายน 2560 ด้วยอาการไข้ อ่อนเพลีย เริ่มมีผื่นที่แขน ใบหน้า และลำตัว แพทย์วินิจฉัยโรคหัด และโรคเริม และรับผู้ป่วยทั้ง 2 รายเป็นผู้ป่วยในเข้าพักในห้องแยก เก็บตัวอย่างเซรั่มส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการเพิ่มเติมพบการติดเชื้อโรคหัด

สิ่งที่ได้ดำเนินการ 1. ทีม SRRT อำเภอเมืองกระบี่ ค้นหาผู้ป่วยที่มีอาการไข้ และผื่นตามตัวเพิ่มเติมที่โรงเรียนปอเนาะแห่งหนึ่งตำบลคลองประสงค์ อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ซึ่งเป็นเยาวชนที่อาศัยในหอพักของโรงเรียน มีนักเรียนทั้งหมดมากกว่า 1,200 กว่าคน (เนื่องจากมีคนเข้าออกตลอดเวลา จึงไม่สามารถระบุจำนวนที่แน่นอนได้) โดยพบพบผู้ที่มีอาการดังกล่าว 40 ราย โดยส่งรับการรักษาต่อที่โรงพยาบาล 3 ราย รับไว้เป็นผู้ป่วยใน 1 ราย และผู้ป่วยนอก 2 ราย และเก็บสิ่งส่งตรวจ Throat swab (เนื่องจากสงสัยไข้ดำแดง) 14 ราย ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการไม่พบการติดเชื้อไข้ดำแดง 2. แยกกลุ่มที่ป่วยออกจากกลุ่มที่มีอาการปกติ และให้ความรู้การดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล ไม่คลุกคลีกับผู้ที่ป่วย 3. ให้คำแนะนำเรื่องทำความสะอาดอาคารเรียน อุปกรณ์ต่าง ๆ และการระบายอากาศ 4. ให้ผู้ดูแลเยาวชนคัดกรองสุขภาพทุกวัน หากมีอาการไข้ มีผื่นขึ้นตามตัว ให้ไปพบแพทย์เพื่อรับการรักษา 5. เก็บตัวอย่างส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการเพิ่มเติมเพื่อตรวจหาเชื้อในกลุ่มโรคไข้ออกผื่น โดยเก็บตัวอย่างเซรั่ม 10 ราย เก็บตัวอย่างปัสสาวะ 10 ราย อยู่ระหว่างการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

3. <u>การประเมินความเสี่ยงของโรคไข้หวัดใหญ่</u> ตั้งแต่เดือนมกราคม 2560 มีรายงานผู้ป่วย 20,438 ราย อัตราป่วย 31.24 ต่อแสนประชากร มีผู้เสียชีวิตรวม 5 ราย สัปดาห์นี้ได้รับรายงานผู้เสียชีวิต 2 ราย ซึ่งทั้งสองรายเป็นนักเดินทางท่องเที่ยว รายที่ 1 ชาวไต้หวัน อายุ 60 ปี เริ่มป่วยหลังเข้ามาประเทศไทย 5 วัน และรายที่ 2 หญิงไทยอายุ 59 ปี เสียชีวิตที่ท่าอากาศยานนานาชาติหาดใหญ่ ณ วันที่เดินทางกลับจากอุมเราะห์ ประเทศซาอุดิอาระเบีย

ข้อแนะนำ ควรเพิ่มความเข้มข้นในการรณรงค์ให้วัคซีนไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาลแก่ประชาชนกลุ่มเสี่ยง บุคลากรทางการแพทย์ที่ใกล้ชิดผู้ป่วยและเจ้าหน้าที่กำจัดสัตว์ปีก รวมถึงผู้เดินทางไปแสวงบุญพิธีอัจย์และอุมเราะห์ ควบคู่กับการสนับสนุนวัคซีนให้ครอบคลุมกลุ่มเสี่ยงเป้าหมายมากยิ่งขึ้น และศึกษาแนวทางการให้วัคซีนไข้หวัดใหญ่แก่ นักเรียน ทหารเกณฑ์

ควรประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนเรื่องการเตรียมสุขภาพให้พร้อมก่อนออกเดินทางท่องเที่ยว การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคด้วยวัคซีนก่อนออกเดินทาง เช่น วัคซีนไข้หวัดใหญ่ วัคซีนไข้เหลือง วัคซีนไข้สมองอักเสบ เป็นต้น การดูแลสุขภาพ–ปฏิบัติตัวให้ปลอดโรคปลอดภัยขณะเดินทาง เช่น สวมใส่หน้ากากอนามัยเมื่ออยู่ในที่คนแออัด รับประทานอาหารปรุงสุกใหม่ ล้างมือ เป็นต้น หากภายใน 1 เดือนหลังจากเดินทางกลับมีอาการผิดปกติควรรีบพบแพทย์โดยเร็วพร้อมทั้งแจ้งประวัติการเดินทางให้แพทย์ทราบ

ขอความร่วมมือภาคธุรกิจการท่องเที่ยว บริษัททัวร์ รวมถึงแซะ หากพบผู้เดินทางมีอาการเจ็บป่วยให้รีบพาไปพบแพทย์ และปฏิบัติตามมาตรการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

สถานการณ์ต่างประเทศ

1. <u>สถานการณ์โรคทางเดินหายใจตะวันออกกลาง (MERS)</u>

รายงานจากเว็บไซต์ CIDRAP วันที่ 18 เมษายน 2560 ระบุผู้ป่วยยืนยันโรค MERS รายที่ 2 ของปี พ.ศ. 2560 เป็นชายชาวกาตาร์ อายุ 25 ปี ขณะนี้มีอาการทรงตัว ข้อมูลเบื้องต้นผู้ป่วยปฏิเสธประวัติการเดินทางออกนอกประเทศในช่วง 2 สัปดาห์ที่ผ่านมา ปฏิเสธการสัมผัสโดยตรงกับอูฐและผู้ป่วย MERS รายอื่น ๆ

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 จนถึงปัจจุบัน ประเทศกาตาร์มีรายงานผู้ป่วยยืนยันโรค MERS ทั้งหมด 20 ราย เสียชีวิต 7 ราย

รายงานจากเว็บไซต์ ProMED–mail วันที่ 15 เมษายน 2560 สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์รายงานผู้ป่วยยืนยันโรค MERS รายแรกในรอบ 10 เดือน นับตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2559 เป็นผู้ป่วยจากเมืองอาบูดาบี ซึ่งเป็นเมืองหลวงของสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ โดยรายละเอียดของผู้ป่วยรายนี้ยังไม่ถูกเปิดเผย มีเพียงรายละเอียดของอาการไข้ และปัญหาระบบทางเดินหายใจ ได้แก่ ไอ อาการหายใจลำบาก ขณะนี้ผู้ป่วยได้รับการดูแลทางการแพทย์ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไวรัส ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2559 จนถึงปัจจุบัน สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์มีรายงานผู้ป่วยโรค MERS ทั้งหมด 4 ราย ในจำนวนนี้ 2 รายที่มีประวัติสัมผัสอูฐ

ตั้งแต่วันที่ 1–15 เมษายน 2560 ประเทศซาอุดิอาระเบีย มีรายงานผู้ป่วยยืนยันโรค MERS รายใหม่ 7 ราย เป็นผู้ป่วยมาจากเมือง Dammam 2 ราย เมือง Riyadh 2 ราย เมือง AlHawiya 1 ราย เมือง Turaba 1 ราย และเมือง Taif 1 ราย โดยผู้ป่วย 3 รายจัดเป็นกลุ่มผู้ป่วยรายแรกที่มีประวัติเสี่ยงสูงซึ่งอยู่ระหว่างการสอบสวน ผู้ป่วย 2 รายมีประวัติสัมผัสผู้ติดเชื้อ MERS–CoV โดยตรง ผู้ป่วย 1 รายมีประวัติสัมผัสโดยตรงกับอูฐ และอีก 1 รายเป็นบุคลากรทางการแพทย์โดยติดเชื้อในสถานพยาบาล

ตั้งแต่ต้นปี 2560 จนถึงปัจจุบันประเทศซาอุดิอาระเบียมีผู้ป่วยยืนยันโรค MERS รายใหม่ทั้งหมด 67 ราย

2. <u>สถานการณ์โรคติดเชื้อเอนเทอโรไวรัส ประเทศไต้หวัน</u>

ข้อมูลจากเว็บไซต์ ProMED–mail รายงาน ณ วันที่ 17 เมษายน 2560 กรมสุขภาพของไต้หวันเตือนการระบาดของโรคติดเชื้อเอนเทอโรไวรัสในฤดูใบไม้ผลิของปีนี้ และกระตุ้นให้ประชาชนรักษาสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ดี เพื่อป้องกันการติดเชื้อ

ได้หวันพบการระบาดของโรคติดเชื้อเอนเทอโรไวรัสทุก ๆ 3–4 ปี โดยในปี พ.ศ. 2548 มีรายงานผู้ติดเชื้อ เอนเทอโรไวรัสที่มีภาวะแทรกซ้อนรุนแรง 142 ราย ปี พ.ศ. 2551 มีรายงานผู้ป่วยทั้งหมด 373 ราย และในปี พ.ศ. 2555 มีผู้ป่วยทั้งหมด 153 ราย จากข้อมูลของกรมสุขภาพพบว่า ในช่วงหนึ่งสัปดาห์ (วันที่ 10–16 เมษายน 2560) พบผู้ป่วยที่มารับการรักษาการติดเชื้อเอนเทอโรไวรัสในโรงพยาบาลทั้งหมด 419 ราย ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของผู้ป่วยในช่วง 4 สัปดาห์ที่ผ่านมาเกือบร้อยละ 70 การติดเชื้อมักพบในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี จะเกิดบ่อยในช่วงฤดูใบไม้ผลิ และฤดูร้อนช่วงต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างเดือนเมษายนถึงมิถุนายน

3. <u>การวิจัยเกี่ยวกับเชื้อไวรัสซิกา</u> ข้อมูลจาก International Journal of Infectious Diseases, April 2017 การศึกษาการปล่อยเชื้อไวรัสซิกาในน้ำนม ช่วงที่มารดาให้นมบุตร ในมารดาที่ติดเชื้อไวรัสซิกาช่วงให้นมบุตร 4 ราย ผลการศึกษาพบว่าเด็กที่ดูดนมมารดา จำนวน 3 ราย ไม่พบโรคเกิดขึ้นแม้ว่าที่ให้นมมารดาจะอยู่ในระยะที่มีเชื้อไวรัสในร่างกาย และตัวอย่างน้ำนมมารดา 1 ตัวอย่างให้ผลบวกต่อไวรัสซิกาด้วยวิธี RT–PCR ส่วนเด็กอีก 1 ราย มีอาการไข้ และผื่น เป็นเวลา 2 วันหลังจากนั้น ไม่พบอาการป่วยและผลตรวจทางห้องปฏิบัติการจากตัวอย่างซีรั่มด้วยวิธี RT–PCR พบ RNA ของเชื้อไวรัสชิคุนกุนยา

****

ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 16

Reported cases of diseases under surveillance 506, 16th week

get506@yahoo.com

ศูนย์สารสนเทศทางระบาดวิทยาและพยากรณ์โรค สำนักระบาดวิทยา
Center for Epidemiological Informatics, Bureau of Epidemiology

<u>ตารางที่ 1</u> จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคติดต่อที่สำคัญ จากการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา โดยเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ๆ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2560 สัปดาห์ที่ 16

<u>Table 1</u> Reported cases of priority diseases under surveillance by compared to previous year in Thailand, 16th week 2017

Disease	2017				Case*	Mean**	Cumulative 2017	
	Week 13	Week 14	Week 15	Week 16	(Current	(2012-2016)		
	Cases	Cases	Cases	Cases	4 week)		Cases	Deaths
Cholera	0	0	0	0	0	4	2	0
Influenza	817	727	520	363	2427	3413	21266	2
Meningococcal Meningitis	1	0	1	0	2	1	7	2
Measles	87	52	47	25	211	219	1468	1
Diphtheria	0	2	0	0	2	1	3	2
Pertussis	4	0	0	1	5	2	23	0
Pneumonia (Admitted)	3481	3416	2700	1852	11449	12879	71555	78
Leptospirosis	25	17	11	11	64	136	590	18
Hand, foot and mouth disease	696	635	416	226	1973	1462	16655	1
Total D.H.F.	413	360	329	179	1281	4054	8858	12

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร และ สำนักระบาดวิทยา: รวบรวมข้อมูลในภาพรวมระดับประเทศ
ข้อมูลในตารางจะถูกปรับปรุงทุกสัปดาห์ วัตถุประสงค์เพื่อการป้องกันควบคุมโรค/ภัย เป็นหลัก มิใช่เป็นรายงานสถิติของโรคนั้น ๆ
ส่วนใหญ่เป็นการรายงาน "ผู้ป่วยที่สงสัย (suspect)" ไม่ใช่ "ผู้ป่วยที่ยืนยันว่าเป็นโรคนั้น ๆ (confirm)"
ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงย้อนหลังได้ทุกสัปดาห์ จึงไม่ควรนำข้อมูลสัปดาห์ปัจจุบันไปอ้างอิงในเอกสารวิชาการ
* จำนวนผู้ป่วย 4 สัปดาห์ล่าสุด (4 สัปดาห์ คิดเป็น 1 ช่วง)
** จำนวนผู้ป่วยในช่วง 4 สัปดาห์ก่อนหน้า, 4 สัปดาห์เดียวกันกับปีปัจจุบัน และ 4 สัปดาห์หลัง ของข้อมูล 5 ปีย้อนหลัง 15 ช่วง (60 สัปดาห์)